

**СЪВЕТ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

**Брюксел, 8 март 2010 г. (15.03)
(OR. en)**

**17279/3/09
REV 3 ADD 1**

**Междуинституционално досие:
2008/0192 (COD)**

**SOC 762
CODEC 1426**

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ НА СЪВЕТА

Относно: **Позиция на Съвета на първо четене, приета от Съвета на 8 март 2010 г. с оглед приемането от Европейския парламент и Съвета на директива за прилагане на принципа на равно третиране на мъжете и жените, които извършват дейности в качеството на самостоятелно заети лица, и за отмяна на Директива 86/613/ЕИО.**

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ НА СЪВЕТА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

На 6 октомври 2008 г. Комисията представи предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на мъжете и жените, които извършват дейности в качеството на самостоятелно заети лица, и за отмяна на Директива 86/613/ЕИО ¹.

Предложението е част от пакет от инициативи относно съвместяването на професионалния, семейния и личния живот, който включва и предложение за преразглеждане на Директивата относно безопасността и здравето по време на работа на бременни работнички и на работнички родилки или кърмачки, Доклад относно осъществяването на целите от Барселона за осигуряването на грижи за децата и Съобщение относно равновесието между професионалния и личния живот.

В съответствие с обикновената процедура Европейският парламент представи своята позиция на първо четене на 6 май 2009 г. ²

Европейският икономически и социален комитет представи становището си на 24 март 2009 г. ³

Комисията не представи официално изменено предложение след становището на Европейския парламент на първо четене.

На 30 ноември 2009 г. Съветът постигна с квалифицирано мнозинство политическо споразумение по позиция на първо четене.

¹ Директива 86/613/ЕИО на Съвета от 11 декември 1986 г. за прилагане принципа на равното третиране на мъжете и жените, извършващи дейности в качеството на самостоятелно заети лица, включително и в сектора на земеделието, както и за закрила на самостоятелно заетите жени по време на бременност и майчинство (ОВ L 359, 19.12.1986 г., стр. 56).

² Все още непубликувана в Официален вестник.

³ ОВ С 228, 22 септември 2009 г., стр. 107.

В съответствие с член 294, параграф 5 от Договора за функционирането на ЕС, на 8 март 2010 г. Съветът прие позицията си на първо четене с квалифицирано мнозинство.

II. ЦЕЛИ

Целта на предложението е да се промени правната рамка на Общността в частта, която се отнася до прилагането на принципа за равно третиране на жените и мъжете по отношение на самостоятелно заетите лица и техните съпруги/съпрузи.

Предложението има за цел подобряване на социалната закрила на самостоятелно заетите лица с оглед премахване на факторите, възпиращи предприемачеството при жените. Освен това предложението цели да повиши социалната закрила на „помагащите съпруги/съпрузи“, които често работят редовно със самостоятелно заетото лице, без да се ползват от съответните права.

Основните елементи на предложението са следните:

- определението на „помагащи съпрузи“ е изменено, за да обхване партньорите, съжителстващи на семейни начала (тоест двойките, които не са сключили брак), когато и доколкото това партньорство се признава от националните законодателства;
- съгласно разпоредбите на член 7 *самостоятелно заетите жени и помагащите съпруги* могат, *по тяхно искане*, да имат право на същия период на отпуск по майчинство като работниците или служителите (вж. Директива 92/85/ЕИО);
- съгласно разпоредбите на член 6 *помагащите съпруги/съпрузи* могат, *по тяхно искане*, да се ползват поне от същото равнище на социална закрила като самостоятелно заетите лица.

След като бъде приета, директивата ще отмени Директива 86/613/ЕИО⁴ и се прилага по отношение на аспектите, които не са обхванати от Директиви 2006/54/ЕО, 2004/113/ЕО и 79/7/ЕИО, с цел по-ефективно прилагане на принципа на равното третиране на жените и мъжете, които упражняват дейност като самостоятелно заети лица, или помагат за упражняването на такава дейност.

III. АНАЛИЗ НА ПОЗИЦИЯТА НА СЪВЕТА НА ПЪРВО ЧЕТЕНЕ

1. Общи бележки:

а) Позиция на Комисията относно измененията на Европейския парламент

Европейският парламент прие 30 изменения (изменения 1—16, 18—19, 21—28, 36, 39, 40, 46) на предложението на Комисията. В хода на разискванията на пленарно заседание Комисията посочи, че може да приеме 15 от тези изменения изцяло, частично или след преформулиране (изменения 1, 2, 3, 4, 7, 9, 12, 13, 15, 18, 21, 22, 23, 27, 28). Останалите изменения (изменения 5, 6, 8, 10, 11, 14, 16, 19, 24, 25, 26, 36, 39, 40, 46) обаче са неприемливи за Комисията.

2. Позиция на Съвета на първо четене

Съветът би могъл да приеме 10 от предложените от Европейския парламент изменения изцяло, частично или след преформулиране, а именно:

⁴ Директива 86/613/ЕИО на Съвета от 11 декември 1986 г. за прилагане принципа на равното третиране на мъжете и жените, извършващи дейности в качеството на самостоятелно заети лица, включително и в сектора на земеделието, както и за закрила на самостоятелно заетите жени по време на бременност и майчинство (ОВ L 359, 19.12.1986 г., стр. 56).

- Изменение № 4 (съображение № 10 — позоваване на „утвърдително действие“): Съветът обаче смята, че понятието „утвърдително действие“ следва да се замени с „положително действие“ в съответствие с член 3 от Директива 2006/54/ЕО (съображение № 14 от неговата позиция на първо четене);
- Изменение № 9 (съображение № 18 — уточнение в текста, което да се отнася до самостоятелно заетите лица и помагащите съпруги/съпрузи): освен това в съображение № 21 от позицията си на първо четене Съветът включи и партньорите на семейни начала на самостоятелно заетите лица (когато и доколкото са признати от националното законодателство);
- Изменение № 12 (член 4 — добавено е упоменаване на необходимостта да се насърчава дух на предприемачество сред жените): Съветът изрази съгласие с Европейския парламент, че е препоръчително да се упомене стартирането на стопанска дейност от жените, като се отчита огромната разлика в представянето на половете в сферата на предприемачеството (член 5 от позицията на Съвета на първо четене);
- Изменения № 13 и 39 (член 5 — добавяне на думата „между“ преди „партньори на семейни начала“): Съветът изрази съгласие с Европейския парламент, че от това добавяне ще стане по-ясно, че условията за стартиране на стопанска дейност следва да са едни и същи, независимо от гражданското състояние (член 6 от позицията на Съвета на първо четене);
- Изменение № 18 (нов член 7а относно признаването на работата на помагащите съпруги/съпрузи): Съветът включи същината на това изменение в съображение № 8 в позицията си на първо четене;
- Изменение № 22 (член 10, параграф 2, нова буква ва)): Съветът смята, че думата „равностоеен“ следва да се замени със „съответстващ“ (член 11, параграф 2, буква г) от позицията на Съвета на първо четене);

- Изменение № 23 (вмъква се нова разпоредба (нов член 10а) относно интегриране на принципа на равенство между половете): Съветът сметна, че тази нова разпоредба ще бъде стъпка напред спрямо съществуващата директива (член 12 от позицията на Съвета на първо четене);
- Изменение № 27 (член 14, параграф 2): Съветът би могъл да съгласи с първата част на изменението, което въвежда елемент на условност („ако е оправдано от конкретни трудности...“), но смята намаляването на допълнителния период до една година за неприемливо. Освен това Съветът не приема удължаването на допълнителния период да се отнася до всички разпоредби на директивата (член 16, параграф 2 от позицията на Съвета на първо четене);
- Изменение № 28 (нов член 14а — минимални изисквания): Съветът включи същността на това изменение в съображение № 22 в позицията си на първо четене).

Съветът обаче не сметна за препоръчително да се възприемат следните изменения:

- № 1 (съображение № 4 — позоваване на необходимостта да се подобри положението на помагащите съпруги/съпрузи в занаятчийството, търговията, малките и средните предприятия и свободните професии): Съветът не смята за необходимо изричното посочване на тези сектори (съображение № 4 от позицията му на първо четене);

- № 2 (ново съображение 4а): Съветът не смята за уместно въвеждането на система за задължително регистриране на помагащите съпруги/съпрузи. Освен това, в съображение № 16 от позицията на Съвета на първо четене се посочва, че помагащите съпруги/съпрузи или партньорите, съжителстващи на семейни начала, които имат достъп до система за социална закрила, също следва да имат право да се ползват от социална закрила. От държавите-членки следва да се изисква да предприемат необходимите мерки за организиране на тази социална закрила в съответствие с националното законодателство. По-конкретно, държавите-членки са тези, които решават дали тази социална закрила следва да се прилага задължително или на доброволен принцип);
- № 3 (ново съображение 7б): Съветът не смята за уместно да се въвежда задължение, което да предвижда ясно определен статут за помагащите съпруги/съпрузи и да определя правата им;
- № 5 (съображение № 11): Съветът не смята за необходимо да изменя настоящата формулировка на сега действащата Директива 86/613/ЕИО (съображение № 13 от позицията му на първо четене);
- № 6 (съображение № 12): Съветът смята това изменение за излишно, тъй като съгласно установената съдебна практика, когато упражняват националните си правомощия, държавите-членки трябва да спазват правото на Общността така, както се тълкува от Съда;

- № 7 (съображение № 13): Съветът не смята за уместно да се предвижда, че нивото на закрила на помагащите съпруги/съпрузи следва да е пропорционално на степента на тяхното участие в дейностите на самостоятелно заетото лице в семейния бизнес. Съветът смята, че държавите-членки следва да организират тази социална закрила в съответствие с националното законодателство и в частност да решат, че тази социална закрила може да е пропорционална на участието в дейностите на самостоятелно заетото лице и/или размера на вноските (съображение № 16 в позицията на Съвета на първо четене);
- № 8 (съображение № 16): Съветът не можеше да приеме това изменение, тъй като смята, че позоваването на качеството и дългосрочната устойчивост на системите за социална закрила следва да се запази (съображение № 19 от позицията на Съвета на първо четене);
- № 10 (член 2, параграф 1, буква а)): Съветът сметна за уместно да заличи това определение и да го премести в нов член (член 2 от позицията на Съвета на първо четене), отнасящ се до обхвата на директивата. Освен това Съветът не смята за уместно позоваването на сектори като земеделието, свободните професии, занаятчийството и малките и средни предприятия, тъй като счита, че няма сериозно основание да се изменя текстът на определението в сега действащата директива;
- Изменение № 11 (член 3, параграф 1): Съветът не смята за необходимо управлението на стопанска дейност да се добавя към ситуациите, в които следва да се прилага принципът на недискриминация, тъй като не вижда сериозно основание за промяна на съществуващата разпоредба по Директива 86/113/ЕИО (член 4, параграф 1 от позицията на Съвета на първо четене);

- Изменения № 14 и 40 (член 6): Въпреки че може да се съгласи да се добави позоваване на партньорите, съжителстващи на семейни начала, Съветът не е в състояние да приеме изложените в изменението условия, отнасящи се до социалната закрила, тъй като смята, че държавите-членки решават дали тази социална закрила следва да бъде прилагана задължително или на доброволен принцип (както е обяснено по-нататък в съображение № 16 от позицията на Съвета на първо четене);
- Изменение № 15 (член 7, параграф 1 относно продължителността на отпуска по майчинство): Съветът смята, че директивата следва да предвижда не специално определени периоди на отпуск по майчинство по личен избор, тъй като това би било намеса в сега действащото и бъдещото национално законодателство, а адекватно обезщетение при майчинство, което да дава възможност за прекъсване на професионалната дейност поради бременност (член 8, параграф 1 от позицията на Съвета на първо четене);
- Изменение № 16 (член 7, параграф 3): Съветът смята, че подобна разпоредба не би внесла яснота и би довела до правна несигурност, тъй като основанията за дискриминация трябва да са известни (член 8, параграф 3 от позицията на Съвета на първо четене);
- Изменение № 19 (член 8, параграф 1): добавяне на думата „ефективен“. Съветът смята, че текстът следва да се приведе в съответствие със съществуващите разпоредби в Директиви 2006/54/ЕО и 2004/113/ЕО (член 9, параграф 1 от позицията на Съвета на първо четене)
- Изменение № 21 (член 10, параграф 2 — позоваване на органа, посочен в параграф 1): Съветът смята, че следва да се използва формулировката в предложението на Комисията („органи“), за да стане ясно, че посочените в член 10, параграф 2 органи следва да същите, като тези, отговарящи за Директиви 2004/113/ЕО и 2006/54/ЕО (член 11, параграф 2 от позицията на Съвета на първо четене);

- Изменение № 24 (член 11 — позоваване на интернет като средство за разпространяване на информация): Съветът не вижда смисъл да се променя текстът на предложението на Комисията, който е същият, като съществуващите разпоредби в Директиви 2006/54/ЕО и 2004/113/ЕО (член 13 от позицията на Съвета на първо четене);
- Изменение № 25 (член 13, параграф 1 — краен срок за съобщаване на информация относно прилагането на директивата и за доклада на Комисията относно директивата): Съветът не приема съкращаването на крайния срок в предложението на Комисията (член 15 от позицията на Съвета на първо четене);
- Изменение № 26 (член 13, (нов) — преразглеждане на директивата): Съветът не смята за необходимо да се предвиди клауза за преразглеждане;
- Изменение № 36 (член 2а (нов) — забрана на каквато и да е дискриминация, основана на брачно или семейно положение): Съветът не смята за уместно да вземе предвид това изменение поради същите причини като отнасящите се до изменение № 6;
- Изменение № 46 (член 7, параграф 4 — разпоредба относно достъпа до национални социални услуги в допълнение към обезщетението при майчинство): Съветът не прие това изменение, защото смята, че държавите-членки следва да могат да гарантират, че достъпът до тези социални услуги е алтернатива или част от обезщетението при майчинство (член 8, параграф 4 от позицията на Съвета на първо четене).

Комисията прие позицията на Съвета на първо четене.

3. Конкретни бележки

Социална закрила (член 7 и съображение № 16 от позицията на Съвета на първо четене)

Съветът е на едно мнение с Парламента относно принципа, че, предвид участието им в семейна стопанска дейност, съпругите/съпрузите или партньорите, съжителстващи на семейни начала, когато и доколкото последните са признати от националното законодателство, на самостоятелно заети лица с достъп до система за социална закрила също следва да имат право да се ползват от социална закрила.

Съветът смята, че от държавите-членки следва да се изисква да предприемат необходимите мерки за организиране на тази социална закрила в съответствие с националните им законодателства. По-конкретно, държавите-членки следва да решават дали тази социална закрила следва да се прилага задължително или на доброволен принцип, като тя следва да се предоставя само при искане от страна на помагащите съпруги/съпрузи и партньори, съжителстващи на семейни начала.

Държавите-членки следва да имат възможност да предвидят социална закрила, която е пропорционална на участието в дейностите на самостоятелно заетото лице и/или на размера на вноските.

Без да се засягат разпоредбите на настоящата директива, държавите-членки следва също така да могат да запазят националните разпоредби, с които достъпът до специални системи за социална закрила или до определени равнища на закрила, в т.ч. специални условия за финансиране, се ограничава до определени групи самостоятелно заети лица или професии, при условие че съществува достъп до обща система.

Обезщетения при майчинство и услуги по временно заместване (член 8, съображения № 17 и 18 от позицията на Съвета на първо четене)

Съветът споделя виждането на Парламента, че предвид икономическата и физическата им уязвимост, на бременните самостоятелно заети лица и бременни съпруги или жени — партньори на семейни начала е необходимо да се даде отпуск по майчинство с достатъчна продължителност, за да се гарантира нормално протичане на бременността и физическо възстановяване на майката след нормално раждане.

Същевременно, предвид статута им на самостоятелно заети лица, Съветът не смята за уместно да се предвижда, че самостоятелно заетите жени и по аналогия помагачите съпруги или жени — партньори на семейни начала на самостоятелно заети лица следва да имат право, по тяхно искане, на отпуск по майчинство със същата продължителност, като предвидения в Директива 92/85/ЕИО. Тази директива се отнася само до служители, които са обект на разпоредби, различни от тези относно самостоятелно заетите жени.

По тази причина Съветът смята, че ще е по-уместно да се предвиди самостоятелно заетите жени и съпругите или жените — партньори на семейни начала да получават, в съответствие с националното законодателство, адекватно обезщетение при майчинство, което да позволява прекъсване на професионалната им дейност поради бременност или майчинство за поне 14 седмици.

Държавите-членки следва да запазят компетентността си да организират отпускането на такива обезщетения, в това число да определят размера на вноските, както и всички мерки по отношение на обезщетенията и плащанията, при условие че са спазени минималните предписания на директивата. По-конкретно, те следва да могат да определят периода преди и/или след раждане, през който се предоставя право на обезщетения при майчинство. Освен това те следва да решават дали при определянето на размера на вноските и/или обезщетенията следва да се вземе предвид икономическото положение на съответното лице или семейство.

Нещо повече, Съветът смята, че за да се отрази спецификата на самостоятелната заетост, самостоятелно заетите жени и съпругите или жените — партньори на семейни начала, когато и доколкото последните са признати от националното законодателство, на самостоятелно заети лица следва да получат достъп, в рамките на възможното, до съществуващи услуги, осигуряващи временно заместване, което позволява прекъсване на професионалната им дейност поради бременност или майчинство, или до всякакви съществуващи национални социални услуги. Достъпът до тези услуги може да се разглежда като алтернатива на обезщетението при майчинство или като част от него.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Съветът смята, че позицията му на първо четене относно прилагането на принципа на равно третиране на мъжете и жените, които извършват дейности в качеството на самостоятелно заети лица, представлява балансирано и реалистично решение на въпросите, обхванати в предложението на Комисията, по-конкретно предвид необходимостта от ненамеса в организацията на системите за социална сигурност на държавите-членки или тяхното финансиране.

Съветът счита, че изложените в настоящата позиция разпоредби следва да спомогнат за преодоляване на пречките пред достъпа на жените до самостоятелна заетост, като улесняват по този начин съвместяването на самостоятелната заетост и семейните отговорности.

Съветът се надява на конструктивна дискусия с Европейския парламент с оглед постигане на окончателно съгласие по тази важна директива.